

Bewegend leren in de taaltuin

Spelenderwijs een taal leren en daarbij nog lekker bewegen ook. Dat kan in het Spartapark te Rotterdam, waar de eerste taalspeeltuin is gerealiseerd. Vanwaar dit unieke initiatief?

De springletterpaaltjes

Fenneke heeft voor de springletterpaaltjes een gedichtje van Koos Meinderts gebruikt:

'een boot door de nacht':
mijn bed is een boot
het zeil is de zee
ik ben mijn broer
en poes vaart mee

In Rotterdam zijn al veel basisscholen uitgebreid met een zgn. groep 0. Peuters en kleuters met een taalachterstand krijgen het aanbod om mee te doen aan voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Dit zou korte metten moeten maken met de onderwijsachterstanden, waarmee met name de grote steden kampen. Maar wat blijkt? Feitelijk zijn de mogelijkheden beperkt om binnen de VVE deze taalachterstand weg te werken.

Speelruimte voor taalstimulering

"Deze kinderen zijn nog te jong en de tijd tot de basisschool is te kort om taalproblemen op te lossen." Aan het woord is professor Ruben Fukkink, bijzonder hoogleraar Kinderopvang en educatie voor het jonge kind. "Immers je kunt niet van 9 tot 5 aan taalstimulering doen, waardoor deze kinderen in groep 1 al met een behoorlijke achterstand beginnen. Voor deze kinderen is het erg belangrijk dat ze kunnen spelen", aldus de hoogleraar. Hij vervolgt: "Taalstimulering moet in evenwicht zijn met speelruimte voor kinderen en sensitiviteit voor hun behoeften. Spelen en leren dus en stort vooral niet allerlei programma's over deze kinderen uit." Allerlei te nadrukkelijke schoolse en educatieve programma's werken niet, maar spelmogelijkheden juist wel. Professor

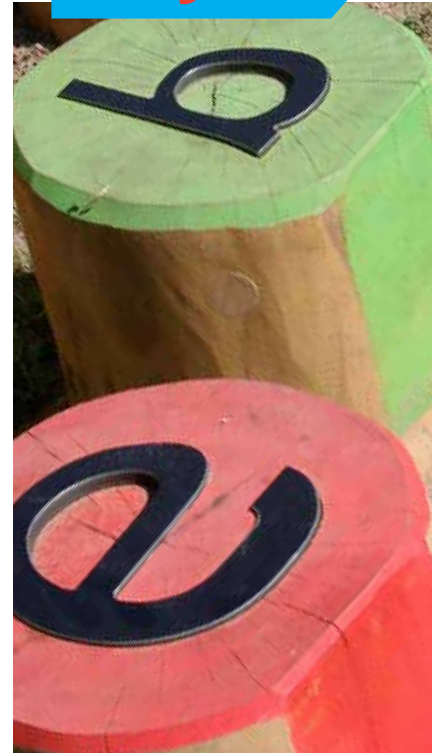
Sieneke Goorhuis (hoogleraar spraak- en taalstoornissen) verwoordt het zo: "We geven een baby ook geen boerenkool met worst, daar krijgt hij namelijk darmstoornissen van. Het schoolse keurslijf kan schadelijke gevolgen hebben. Het leidt tot overdiagnosticeren, met bijbehorend stempel. Kortom, er wordt iets van ze gevraagd waar ze nog niet aan toe zijn."

Taalstimulerende speelplekken

Fenneke Hordijk, beeldend kunstenaar en neerlandicus, is al decennialang actief op het gebied van taalontwikkeling, meer specifiek gericht op het leren lezen en spellen en het vergroten van de woordenschat. Fenneke bedacht een taaltuin om minder taalvaardige kinderen een steuntje in de rug te geven (in sommige wijken in Rotterdam is b.v. tweetaligheid meer regel dan uitzondering). Ze wil dat kinderen spelenderwijs in de vrije ruimte kunnen oefenen wat ze op school leren. Haar doelstelling: taalontwikkeling bij het jonge en oudere kind versnellen en consolideren. Haar jarenlange ervaring met o.a. Pabostudenten bracht haar op het idee om taalstimulerende speelplekken te bedenken. Het kind speelt, klimt, springt en rent, maar ontwikkelt tegelijkertijd zijn taal en 'meervoudige intelligenties'. In 2007 ont-

Kinderen springen op 'letterpaaltjes' die in verschillende kleuren gemaakt zijn en in hoogte verschillen. Een kind kan, als het op de paaltjes springt, lettertekens zien en herkennen. Het kind kan ook, als het wat meer kan lezen, woorden springen en zelfs zinnestjes al springende maken. Vaak doen ze dat hardop zodat andere kinderen uitgenodigd worden mee te luisteren en te springen.

stond haar eerste schets van de taaltuin. Het hele ontwerp is erop gericht spelen met taal te verbinden. Ieder toestel, iedere plek heeft iets met taal en is gericht op speelplezier en uitdaging.

In teksten op de taaltoestellen wordt een eenduidig letterfont gebruikt, zodat voor ieder kind (en met name voor de dyslectische kinderen) duidelijk is welk letterteken bij welke klank hoort (zie kader).

Een idee is leuk - maar hoe dit uit te werken? Fenneke wist zich te verzekeren van een intensieve samenwerking met Mathieu Gielen, industrieel ontwerper bij ontwerpstudio 'De Wolkenrijders'. Daarnaast is hij universitair docent 'ontwerpen voor het spelende kind'. En zo kwam een uniek samenwerkingsverband tot stand: idee en werkelijkheid vonden elkaar.

De eerste realisatie was het springletterpaaltjesveld waar kinderen van letterpaaltje naar letterpaaltje kunnen springen en zo woorden kunnen vormen. Het tweede object werd de woordslang. De slang heeft op zijn rug draai-elementen waar kinderen zelf woordjes mee kunnen maken. De woordslang heeft een koffertje waarop staat 'ik ga op reis en ik neem mee...'. Het duo

Fenneke/Mathieu ging nog verder en bedacht 'de wiskundeboom'. Een object waar je spelenderwijs kan leren vormen herkennen en benoemen door middel van klimmen en klauteren in allerlei geometrische vormen van verschillende grootte, dikte en kleur.

Speelruimte voor taal

Een Taaltuin vraagt om een natuurlijke omgeving, omdat kinderen zich daar vooral meer vrij en ontspannen voelen en ongemerkt meer energie gebruiken. Ook de diverse toestellen dienen een natuurlijke uitstraling te hebben. Zo krijgt vooral het verbeeldend spel een extra dimensie. Niet toevallig kwamen Fenneke/Mathieu bij hun zoektocht naar een leverancier bij Goede Speelprojecten, één van de pioniers op het gebied van 'natuurlijk spelen'. "Vanaf het eerste contact tot nu, met de realisatie van de eerste taaltuin, klikte het meteen. We zijn ontzettend trots aan dit unieke project mee te mogen werken", aldus Kirsten Goede. "Door verbeeldend spel en verhalen spelen consolideren de kinderen 'als vanzelf' de door de omgeving verrijkte woordenschat. Wat is er mooier dan hier een bijdrage aan te mogen leveren?"

Informatie:

Meer weten over de Taaltuin?

E: goede@speelprojecten.nl

T: 013-4551605